

Tisková zpráva

Vztah českých občanů k České republice – říjen 2019

- ⊙ Více než polovina českých občanů (53 %) je hrdá na to, že jsou občany našeho státu, stud v souvislosti s českým občanstvím pociťuje pouze necelá desetina (6 %) obyvatel ČR.
- ⊙ Pocit hrdosti českých občanů na státní příslušnost k České republice je v současnosti nejvyšší od roku 2007.
- ⊙ Téměř dvě pětiny oslovených (37 %) se domnívaly, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí na to, že jsou občany naší země. Přibližně dvě pětiny (41 %) respondentů uvedly, že většina českých občanů, není ani hrdá, ani se nestydí, a pouze 6 % respondentů vyjádřilo názor, že se většina českých občanů za svou příslušnost k České republice stydí.
- ⊙ Více než tři čtvrtiny českých občanů (77 %) by si v případě možnosti volby zvolily k životu Českou republiku.
- ⊙ Ochotu dobrovolně se přihlásit k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení, vyjádřilo 45 % dotázaných mužů a 21 % žen.

Zpracovala:

Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: +420 210 310 588; E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

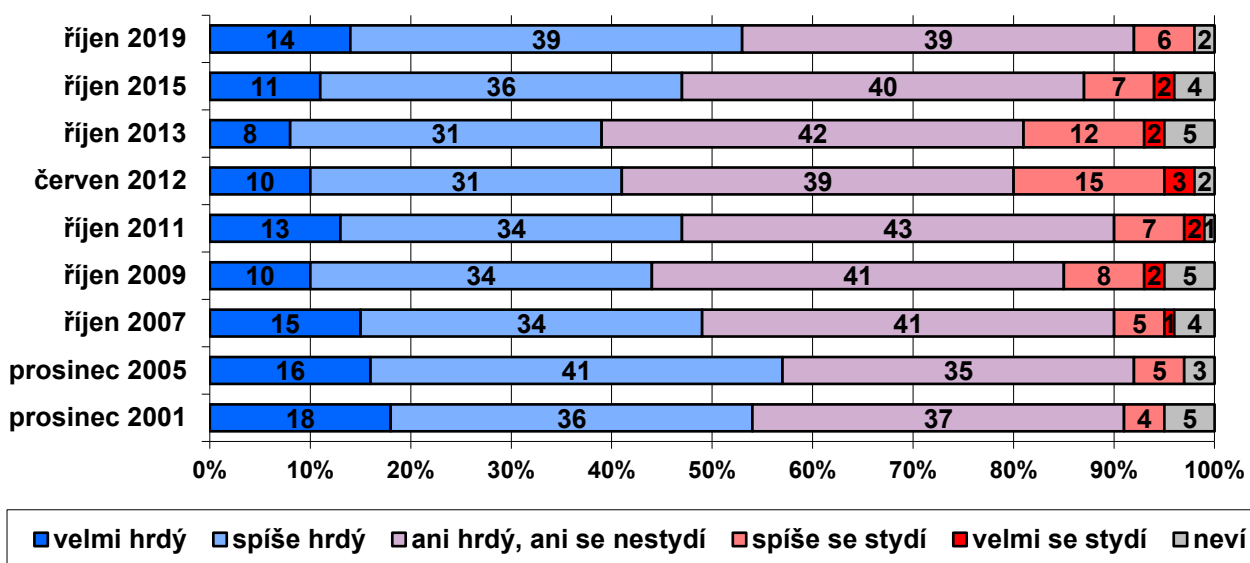
Součástí říjnového šetření CVVM byl i blok otázek věnovaný vztahu českých občanů k České republice. Podrobněji jsme se zajímali o to, zda jsou Češi hrdí na své české občanství, zda by si v případě možnosti volby vybrali k životu Českou republiku a zda by se dobrovolně přihlásili k účasti na její obraně, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení.

Nejprve jsme se všech dotázaných zeptali, do jaké míry jsou hrdí, nebo se stydí za to, že jsou občany České republiky.¹ Více než polovina českých občanů (53 %) je hrdá na to, že jsou občany našeho státu, v tom 14 % občanů je podle svých slov velmi hrdých a 39 % je spíše hrdých. Téměř dvě pětiny (39 %) oslovených uvedly, že nejsou ani hrdí, ani se nestydí, a pouze necelá desetina (6 %) respondentů v souvislosti s českým občanstvím pociťuje spíše stud. 2 % oslovených nedokázala svůj vztah k České republice posoudit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Jak ukazuje graf 1, pocit hrdosti českých občanů na státní příslušnost k České republice v porovnání se situací v říjnu 2015 vzrostl o 6 procentních bodů a je tak nejvyšší od roku 2007. Vyšších hodnot dosáhla hrdost na české občanství pouze v prosinci 2005 a srovnatelných pak v prosinci 2001. Naopak nejméně hrdí se respondenti cítili být na své české občanství v říjnu 2013, kdy tuto odpověď zvolilo 39 % dotázaných, tedy o 14 procentních bodů méně než v aktuálním šetření. Naopak podíl dotázaných, kteří se za své české občanství stydí, se s výjimkou let 2012 a 2013 pohybuje na nebo pod hranicí jedné desetiny.

¹ Znění otázky: „Nyní se prosím zamyslete nad Vaším vztahem k České republice. Do jaké míry jste hrdý nebo se stydíte za to, že jste občanem České republiky. Jste...“ Možnosti odpovědí: „velmi hrdý; spíše hrdý; nejste ani hrdý, ani se nestydíte; spíše se stydíte; velmi se stydíte“.

Graf 1: Pocit hrdosti či studu za to, že je občanem České republiky - časové srovnání

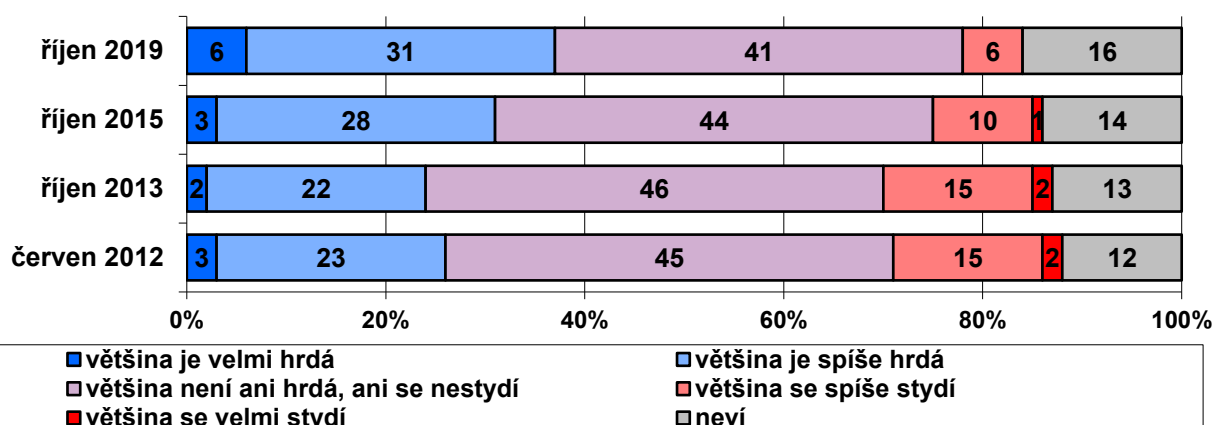

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 20. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Hrdost na to, že jsou občany České republiky, častěji deklarovali důchodci (59 %), lidé s vysokoškolským stupněm vzdělání (60 %) a respondenti označující svoji životní úroveň jako dobrou (61 %). Hrdost na české občanství také roste spolu se spokojeností s politickou situací ČR, se zlepšujícím se hodnocením současné ekonomické situace naší země a se spokojeností s vlastním životem a je silně propojena s důvěrou ústavním institucím, zejména s důvěrou k prezidentovi, vládě a Poslanecké sněmovně. Větší podíl dotázaných, kteří se cítí být hrdými občany ČR, najdeme mezi voliči ANO, menší naopak mezi rozhodnými nevoliči.

V šetření realizovaném v říjnu 2019 nás dále zajímalo, zda se dotázaní domnívají, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí nebo se stydí za to, že jsou českými občany.²

Graf 2: Názory respondentů na pocit hrdosti či studu na české občanství ostatních lidí žijících v ČR - časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 20. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

² Znění otázky: „A nyní se prosím zamyslete nad ostatními lidmi žijícími v ČR. Myslíte si, že většina z nich je hrdá nebo se stydí za to, že jsou občany České republiky?“ Možnosti odpovědí: „Většina je velmi hrdá; většina je spíše hrdá; většina není ani hrdý, ani se nestydí; většina se spíše stydí; většina se velmi stydí“.

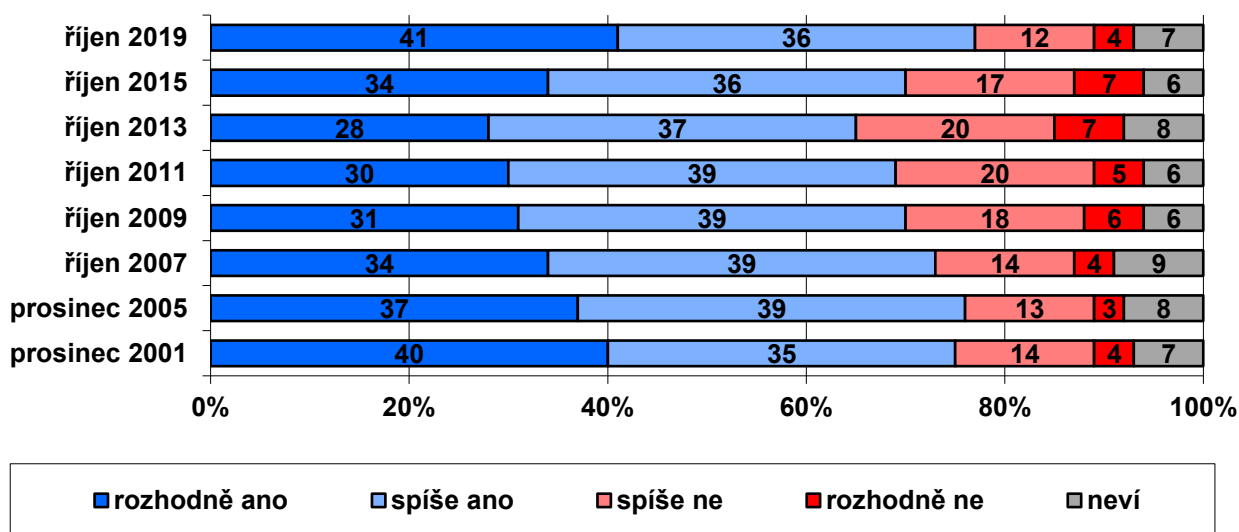
Téměř dvě pětiny oslovených (37 %) se domnívaly, že ostatní lidé žijící v ČR jsou hrdí na to, že jsou občany naší země, v tom 6 % soudilo, že většina ostatních je velmi hrdá, a 31 %, že je spíše hrdá. Přibližně dvě pětiny (41 %) respondentů uvedly, že většina českých občanů, není ani hrdá, ani se nestydí, a pouze 6 % respondentů se domnívalo, že se většina českých občanů za svou příslušnost k České republice spíše stydí. 16 % dotázaných nedokázalo na otázku odpovědět a zvolilo možnost „nevím“.

Otázka, v níž měli respondenti odhadnout míru hrdosti či studu ostatních lidí žijících v ČR na to, že jsou občany České republiky, byla ve stejném znění respondentům položena také v červnu 2012 a v říjnu 2013 a 2015. V porovnání s těmito výzkumy se dotázaní občané v současnosti o něco častěji domnívají, že jsou čeští občané na svou příslušnost k České republice hrdí (nárůst pozitivních odpovědí o 6 procentních bodů oproti roku 2015 a o 13 procentních bodů oproti roku 2013).

Podrobnější analýza ukázala, že názor respondenta na to, zda jsou ostatní lidé hrdí na své českého občanství, výrazně koreluje s vlastním pocitem hrdosti či studu. Lidé, kteří jsou hrdí na to, že jsou občany České republiky, se tedy častěji domnívají, že i ostatní lidé mají stejné pocity. Jinak v názorech na pocit hrdosti u ostatních občanů ČR nebyly výraznější rozdíly mezi respondenty různého pohlaví, věku, vzdělání či politické orientace. Hrdost na české občanství ale ostatním občanům o něco častěji přisoudili dotázaní, kteří označují životní úroveň své domácnosti jako dobrou.

Všech respondentů jsme se dále zeptali, zda by si vybrali k životu Českou republiku, pokud by měli možnost volby³.

Graf 3: Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybral byste si Českou republiku? – časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 20. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Více než tři čtvrtiny českých občanů (77 %) by si v případě možnosti volby zvolilo k životu Českou republiku (z toho 41 % uvedlo, že by si Českou republiku vybralo „rozhodně“, a 36 % „spíše“). Necelá pětina obyvatel ČR starších 15 let (16 %) by si ČR jako zemi, kde by chtěla žít, nevybrala, v tom 12 % „spíše ne“ a 4 % „rozhodně ne“. Méně než desetina (7 %) oslovených na otázku nedokázala odpovědět a zvolila proto možnost „nevím“.

³ Znění otázky: „Kdybyste měl možnost vybrat si zemi, ve které byste chtěl žít, vybral byste si Českou republiku?“ Možnosti odpovědí: „Rozhodně ano; spíše ano; spíše ne; rozhodně ne.“

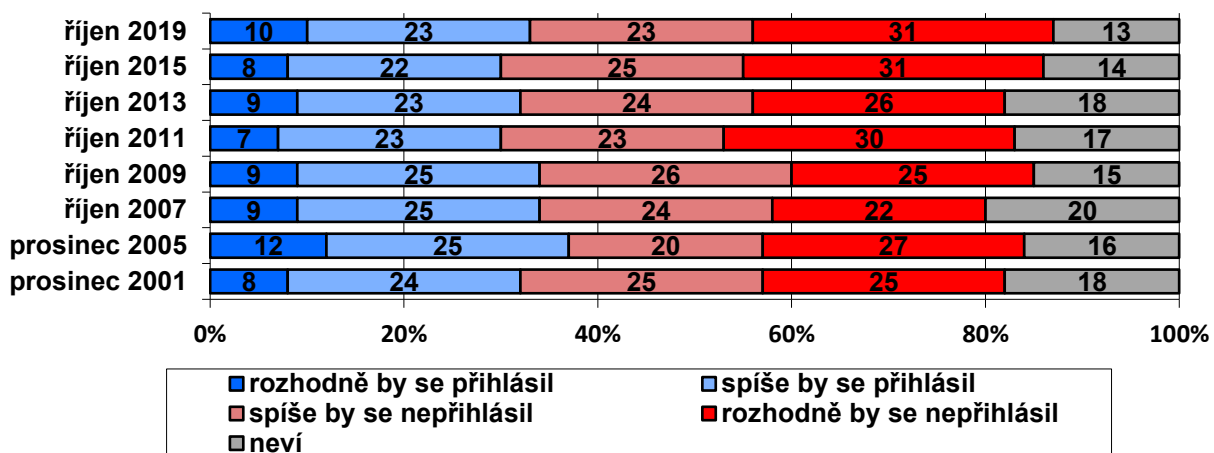
V časovém srovnání vidíme, že podíl lidí, kteří by si v případě možnosti volby země, ve které budou žít, zvolili Českou republiku, v období let 2001 až 2013 trvale klesal, přičemž k poklesu docházelo výhradně v kategorii „rozhodně ano“, a naopak rostl podíl těch, kteří by si Českou republiku k životu „spíše“ nevybrali. V roce 2015 ovšem došlo k obratu, který aktuální výzkum potvrdil a dále prohloubil, když podíl občanů, kteří by si ke svému životu „rozhodně“ vybrali Českou republiku, stoupl mezi roky 2013 a 2015 o 6 procentních bodů a mezi roky 2015 a 2019 o dalších 7 procentních bodů. Aktuální podíl respondentů, kteří uvedli, že by si k životu vybrali Českou republiku, je nejvyšší za celé sledované období a statisticky srovnatelný pouze s prvním měřením v roce 2001.

Českou republiku by si v případě možnosti volby jako zemi, ve které by chtěli žít, častěji zvolili lidé starší 60 let, důchodci a občané považující svoji životní úroveň za dobrou. Názor, že by si ČR za zemi, kde by chtěli žít, nevybrali, naopak častěji vyslovili mladí lidé ve věku do 29 let, studenti a lidé, kteří životní úroveň své domácnosti hodnotí jako špatnou. Výraznější rozdíly neexistují mezi muži a ženami a lidmi různého vzdělání.

Postoj k tomu, zda by si ke svému životu chtěli vybrat Českou republiku, úzce souvisí s tím, zda respondent pociťuje hrdost či stud v souvislosti se svým českým občanstvím. Mezi lidmi, kteří cítí hrdost na to, že jsou občany ČR, se častěji objevila odpověď, že by si v případě možnosti volby zvolili právě ČR za zemi, kde by chtěli žít. Naopak lidé, kteří se za příslušnost k ČR stydí, by si ji častěji k životu nevybrali.

Všem respondentům jsme dále položili otázku, jak by se oni osobně zachovali v případě, že by se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení.⁴

Graf 4: Ochota dobrovolně se přihlásit k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení – časové srovnání

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost. Aktuální výsledky z výzkumu Naše společnost, 5. – 12. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

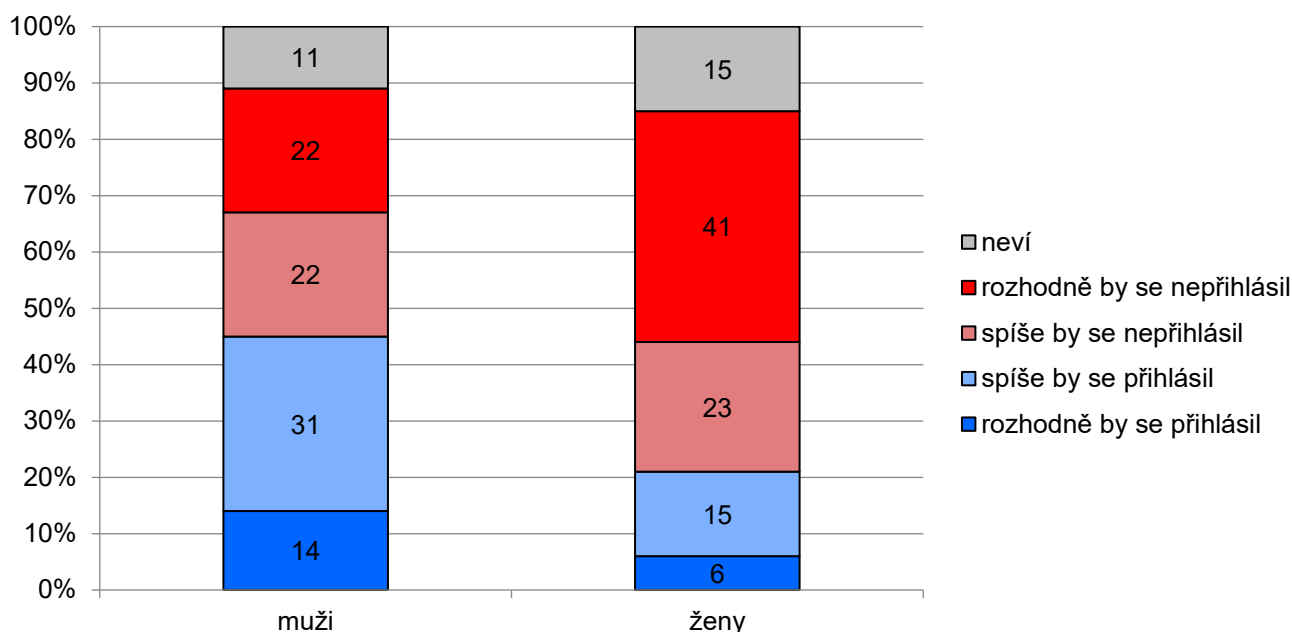
V případě vojenského ohrožení naší vlasti by se dobrovolně k její obraně přihlásila asi třetina českých občanů (33 %), v tom desetina občanů (10 %) by se podle svých slov „rozhodně přihlásila“, další necelá čtvrtina (23 %) by se „spíše přihlásila“. Necelá čtvrtina oslovených (23 %) uvedla, že by se k obraně naší vlasti dobrovolně „spíše nepřihlásila“, další zhruba pětina (21 %) by se „rozhodně nepřihlásila“. 13 % oslovených si nebylo jistých, jak by se v dané situaci zachovalo.

⁴ Znění otázky: „Kdyby se Česká republika ocitla ve vojenském ohrožení a Vy byste měl možnost dobrovolně se přihlásit k účasti na její obraně, jak byste se rozhodl?“ Možnosti odpovědi: „Rozhodně byste se přihlásil; spíše byste se přihlásil; spíše byste se nepřihlásil; rozhodně byste se nepřihlásil.“

Časové srovnání ukazuje, že podíl respondentů, kteří uvádějí, že by se dobrovolně přihlásili k účasti na obraně naší vlasti, zůstává dlouhodobě poměrně stabilní a pohybuje se kolem jedné třetiny oslovených. Aktuální výsledek je rovněž statisticky srovnatelný s posledním výzkumem realizovaným k tomuto tématu v říjnu 2015.

V deklarované ochotě dobrovolně se přihlásit k obraně naší vlasti v situaci, kdy by se ocitla ve vojenském ohrožení, se značně lišily jednotlivé skupiny obyvatel. Velké rozdíly samozřejmě panovaly mezi muži a ženami, když mezi muži tuto ochotu deklarovalo 45 % dotázaných, mezi ženami pak 21 % (viz graf 5).

Graf 5: Ochota dobrovolně se přihlásit k účasti na obraně ČR, kdyby se ocitla ve vojenském ohrožení podle pohlaví

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 5. – 20. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Vedle rozdílu mezi muži a ženami jsme zaznamenali rovněž výrazné rozdíly podle věku. Mezi mladými muži ve věku 15 až 19 let tuto ochotu vyjádřilo 44 % oslovených, mezi muži ve věku 20 až 29 let 53 %, 30 až 44 let 55 %, 45 až 59 let 47 % a i mezi muži nad 60 let téměř třetina (31 %). Samozřejmě dosti odlišný výsledek dostaneme u žen, kterých by se v nejmladší věkové kategorii 15 až 19 let k obraně naší země v případě vojenského ohrožení podle svých slov přihlásilo 20 %, u žen 20 až 29 let 14 %, 30 až 44 let 24 %, 45 až 49 let 21 % a dokonce i mezi ženami nad 60 let by to byla téměř čtvrtina, tedy 23 %.

Výraznější rozdíly nepanovaly ani mezi lidmi s různým stupněm nejvyššího dosaženého vzdělání, politické orientace ani volebních preferencí. Ochotu dobrovolně se přihlásit k obraně vlasti ovšem častěji vyjádřili respondenti hodnotící svoji životní úroveň jako dobrou (38 %), než ti se špatnou životní úrovní své domácnosti (21 %). Větší ochotu dobrovolně se přihlásit k obraně naší země v případě jejího vojenského ohrožení deklarovali lidé, kteří se cítí být hrdí na české občanství a kteří by si v případě možnosti volby zvolili Českou republiku za zemi, v níž chtějí žít.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-10</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. - 20. 10. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1021</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>177</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.132, OV.137a, OV.143, OV.125</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>or191112</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>12. listopadu 2019</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |